

Sygn. akt V CSK 623/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Gminy [...] przeciwko J. S., K. S. i D. Spółce Jawnej w K. o zapłatę, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2015 r., na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 maja 2014 r., sygn. akt V ACa 895/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 maja 2014 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację powódki Gminy [...] od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 27 czerwca 2013 r., którym po ponownym rozpoznaniu sprawy oddalone zostało powództwo o zapłatę solidarnie przez pozwanych J. S., K. S. i D. Spółka Jawna w K. kwoty 269.798,85 złotych z tytułu dopłaty do czynszu za dzierżawę nieruchomości. Oddalenie powództwa nastąpiło ze względu na nieudowodnienie przez powódkę ciążącego na pozwanych obowiązku zapłaty. Oddalając apelację powódki Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Okręgowego.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 232 zdanie drugie w związku z art. 278 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne przyjęcie, że powołany przepis uniemożliwia sądowi dopuszczenie z urzędu dowodu nie wskazanego przez stronę, pomimo że taki dowód w ocenie sądu jest niezbędny do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności jeżeli jest to dowód z opinii biegłego. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej znalazło się jedno zdanie, kończące to uzasadnienie, z którego ma wynikać potrzeba wykładni art. 232 zdanie drugie k.p.c., gdyż w orzecnictwie Sądu Najwyższego występuje rozbieżność stanowisk. Następuje też odwołanie się do art. 398¹ § 1 pkt 2 k.p.c. Jednakże uzupełniając uzasadnienie wniosku w dodatkowym piśmie procesowym, skarżąca w sposób zupełnie nieprzekonujący próbowała wykazać anonsowaną rozbieżność orzecnictwa w kwestii wykładni art. 232 zdanie drugie k.p.c. Uczyniła to przez zestawienie ze sobą kilku orzeczeń Sądu Najwyższego z lat 1997-2000, mających dowodzić o obowiązku sądu do podejmowania z urzędu aktywności dowodowej,

z innymi orzeczeniami z lat 1997-2006, w których odmawia się sądowi takiej aktywności. Pominięte zostało natomiast zupełnie nowsze orzecznictwo, wskazujące na ugruntowanie się jednolitego spojrzenia Sądu Najwyższego na przedstawiony problem; najnowsze orzeczenie uwzględnione przez powódkę pochodzi z 2006 r.

Z orzecnictwa, które należy wskazać wynika, że sąd może przeprowadzić dowód z urzędu, jednak ze względu na zasadę kontradyktoryjności aktywność dowodowa sądu powinna mieć charakter wyjątkowy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CSK 175/00, OSP 2001, nr 7-8, poz. 166). W konsekwencji przeprowadzenie przez sąd dowodu z urzędu powinno móc się wytłumaczyć szczególnymi okolicznościami, zwłaszcza gdy przemawia za tym interes publiczny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2013 r., IV CSK 380/12, nie publ.). Można ponadto uznać taką aktywność sądu za prawidłową, gdy brak inicjatywy dowodowej sądu prowadziłby do oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie i służyłoby właściwemu jej wyjaśnieniu, np. wskutek dążenia strony do obejścia prawa, podejrzenia wszczęcia fikcyjnego procesu, rażącej nieporadności strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, istnienia wysokiego prawdopodobieństwa zasadności dochodzonego roszczenia (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2000 r., III CZP 4/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 195; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1997 r., III CKN 244/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 52, z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 384/98, Biul. SN 1998, nr 11, s. 14, z dnia 20 grudnia 2005 r., III CK 121/05, nie publ., z dnia 5 września 2008 r., I CSK 117/08, nie publ. i z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CSK 202/11, nie publ.).

Przedstawione poglądy orzecnictwa odnoszą się również do dowodu z opinii biegłego. Zgodnie podkreśla się, że w sytuacji, w której uzyskanie wiadomości specjalnych zapewnia w sprawie wyłącznie opinia biegłego, to brak odpowiedniej inicjatywy dowodowej strony i niedopuszczenie takiego dowodu z urzędu przez sąd tylko wtedy może stanowić naruszenie art. 232 zdanie drugie k.p.c., gdy przeprowadzenie tego dowodu stanowi jedyny sposób przeciwdziałania niebezpieczeństwu oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, co podważałoby podstawową funkcję procesu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia

15 czerwca 2011 r., V CSK 382/10, nie publ. i z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CSK 201/11, nie publ.). W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodziła, a z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd zastosował wskazane kryteria. Zwrócił uwagę na działanie powoda przez profesjonalnego pełnomocnika (s. 5 uzasadnienia) oraz na skoncentrowanie się sporu wokół kwestii wartości wydobytego kruszywa, co było negowane przez stronę przeciwną, a więc nie było podstaw do uznania, że roszczenie było oczywiście uzasadnione, zaś nieudowodnienie tego roszczenia poddane było analizie w szerokim uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji (s. 11-12).

Mając na uwadze nie wykazanie spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. powołanym we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu.